

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

26 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Nadejda Toma.

Judecători

Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 21 decembrie 2020, declarate de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, de avocata Galina Reșulschi în numele inculpatului

Munteanu Mihail XXXXXX.

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>22.10.2018 – 26.06.2020,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>16.07.2020 – 21.12.2020,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>01.03.2021 – 26.04.2021.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 26 iunie 2020, Munteanu Mihail a fost condamnat în baza art. 361 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 25.000 lei.

Solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare a fost respinsă.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Munteanu M., activând în calitate de primar al comunei XXXXX, raionul XXXXX, confirmat în această funcție prin Hotărârea Judecătoriei Cahul din 17.07.2015, fiind, potrivit Legii privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, șeful administrației publice locale, înțelegând și conștientizând caracterul acțiunilor sale ilegale, având în atribuțiile sale de serviciu conducerea, coordonarea și controlul activității serviciilor publice locale, totodată fiind responsabil de confirmarea prin semnătură și ștampilă a „Tabelului de pontaj” (formularul interdepartamental tipizat nr. MR-13, aprobat prin Hotărârea Departamentului Statistică al RM nr. 01 din 10.01.1997, care este documentul de bază, potrivit căruia se efectuează calculul orelor și prezența la locul

de muncă, în baza căruia lunar se calculează și se achită salariul și că acestea se atribuie la categoria documentelor oficiale) pentru angajații primăriei, aflându-se în comuna XXXXX, raionul XXXXX, în perioada ianuarie 2017 – martie 2018, data precisă nefiind stabilită cu certitudine, fiind în exercițiul funcției deținute, urmărind scopul producerii unor consecințe juridice și săvârșirea unei fapte cu intenție, care poate produce consecințe socialmente periculoase, urmărind scopul falsificării actelor oficiale, cunoscând cu certitudine că angajații aparatului Primăriei com. XXXXX, raionul XXXXX, contabilul-șef Nichiforeac A. a lipsit de la serviciu de la 04.01.2017 până la 06.01.2017, 20.01.2017, 22.12.2017, de la 26.12.2017 până la 27.12.2017 și 12.01.2018; specialistul pe probleme de percepție fiscală Burleanu M. a lipsit de la serviciu la 19.05.2017, 30.11.2017, 14.12.2017, 16.02.2018 și 30.03.2018; specialistul în reglementarea regimului funciar Cojocari N. a lipsit de la serviciu la 05.07.2017 și 14.12.2017; contabilul Axentii V. a lipsit de la serviciu la 10.10.2017, 30.11.2017, 21.12.2017, 16.02.2018 și 30.03.2018; secretara Dimin T. a lipsit de la serviciu la 25.01.2017, în perioadele sus menționate nu au activat și, respectiv, s-au aflat peste hotarele țării, a introdus în „Tabelele de pontaj” la rubrica „zile prezență, efectiv lucrate” date false și denaturate, adică, împrujurări necorespunzătoare adevărului, astfel falsificând acte oficiale, care acordă drepturi și eliberează de obligații, **indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare**, urmare a cărui fapt, acordând dreptul să recepționeze ilegal salariul Nichiforeac A. în sumă de 1281,72 lei, Burleanu M. - 551,30 lei, Cojocari N. - 182,88 lei, Axentii V. - 504,80 lei și Dimin T. - 90,88 lei.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, ca confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și liberează de obligații, **indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare**.

Instanța a reținut că, inculpatul a indicat că tabelele de pontaj de semnarea cărora este învinuit, nu reprezintă documente oficiale, acestea au fost completate de către secretara primăriei, semnate de el și transmise contabilului pentru recalcularea salariului. Nu a cunoscut că angajații primăriei au lipsit de la lucru, din motiv că în perioada dată s-a aflat la seminare, iar Dimin T., Burleanu M., Cojocari N., Axentii V. și Nichiforeac A. nu i-au comunicat că au lipsit de la serviciu. Nu a avut careva înțelegeri cu aceste persoane și nu a semnat intenționat un document fals. Baniile au fost returnați în contul primăriei în sumă de 2611,58 lei, angajatele fiind sancționate pentru faptul că au lipsit nemotivat. Responsabil de tabelul de pontaj este primarul, iar de întocmirea tabelului de pontaj este responsabil secretarul primăriei.

Totodată, vinovăția inculpatului este dovedită integral, acțiunile lui urmând a fi încadrate pe art. 361 Cod penal, ca confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi și liberează de obligații, **indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare**.

Recomandarea Rec(2002)2 Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei, către Statele membre, privind accesul la documentele publice din 21.02.2002, stipulează că „documentele publice” semnifică toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcând documentele care sunt în curs de pregătire.

Termenul de „documente publice” reprezintă, în sensul recomandării, toate informațiile fixate pe orice suport fizic într-o formă recuperabilă (texte scrise, înregistrate pe bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, email-uri, informații stocate pe suport electronic cum ar fi bazele de date electronice etc.). Atât documentele produse de o autoritate, cât și documentele ce provin de la terți și care au fost primite de o autoritate publică sunt acoperite de definiție.

În sensul art. 6 al Legii RM privind accesul la informație nr. 182-XIV din 11.05.2000, prin document oficial trebuie de înțeles documentul care: 1) conține informații, care au fost elaborate, selectate, prelucrate, sistematizate și/sau adoptate de organe ori persoane oficiale sau puse la dispoziția lor în condițiile legii de către alți subiecți de drept; 2) atestă faptul având relevanță juridică; 3) circulă în cadrul unui sistem de înregistrare, evidență strictă și control al circulației.

Astfel, tabelul de pontaj este document oficial, deoarece prin acest act este dusă evidența orelor de lucru care sunt remunerate din bugetul instituției pe care a condus-o inculpatul, iar latura obiectivă a componenței infracțiunii se manifestă prin introducerea datelor eronate, or, în cazul identificării acestora, chiar dacă acestea nu au fost introduse primar, urmau a fi corectate prin îndeplinirea unui nou tabel de pontaj.

3. Avocata Galina Reșulschi a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelanta a invocat că martorii audiați au confirmat că inculpatul nu a cunoscut despre absența lor la serviciu și nicio probă cercetată în ședința de judecată nu demonstrează vinovăția acestuia.

Mai mult, potrivit practicii judiciare a Curții Supreme de Justiție expuse în cauza penală nr. 1ra-252/2015 de învinuire a lui Onei S. în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal: „...*în esența sa, tabelul de pontaj nu reprezintă un act oficial...*”.

Deci, lipsind latura obiectivă a infracțiunii incriminate, inculpatul urmează a fi achitat, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Deoarece acuzarea nu a demonstrat vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, nu a indicat care a fost interesul material al acestuia, scopul falsificării tabelului de pontaj, odată ce el nu a avut un interes material, în acțiunile ultimului nu există latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 361 alin. (1) Cod penal.

Prin urmare, în circumstanțele în care instanța de fond nu a dat apreciere declarațiilor martorilor, nu s-a expus asupra elementelor componenței de infracțiune, vinovăția inculpatului nu a fost demonstrată în cadrul ședinței de judecată și acesta urmează de a fi achitat.

3.1. A declarat apel și inculpatul, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Apelantul a indicat că tabelele de pontaj, de semnarea cărora este învinuit, nu reprezintă, în sensul art. 361 Cod penal, documente oficiale care acordă drepturi și obligații. Potrivit Codului penal, documentele oficiale care acordă drepturi pot fi: diplome, adeverințe despre absolvirea studiilor, permisul de conducere, adeverință de pensionar, licență, patentul, ordinul - adică acte emise de o autoritate de drept public sau privat.

Conform orientărilor de practică judiciară, expuse în decizia Curții Supreme de Justiție nr. 4-1ril-2/2014 din 20.03.014, la examinarea recursului în interesul legii, care au avut ca obiect de dispută interpretarea noțiunii de „act oficial”, care cade sub incidența art. 361 Cod penal, s-a statuat: „Astfel, se evidențiază concluzia că documentul oficial este acel document care emană de la o autoritate publică de orice nivel sau care provine de la un terț, dar primit de o autoritate. Deci, noțiunea „document oficial” se referă nu doar la „documentele eliberate de autoritățile publice”, dar și la „documentele prezentate autorităților publice”. În această ordine de idei, luând în considerare conținutul art. 6 al Legii RM privind accesul la informație, documentul oficial poate să apară și sub forma documentului privat, pus la dispoziția organelor sau persoanelor oficiale în condițiile legii de către alți subiecți de drept.”

Totodată, potrivit deciziei Curții Supreme de Justiție nr. lra-252/2015 din 10.03.2015, fiind examinată o cauză penală identică, a fost stabilit că „...*în esența sa, tabelul de pontaj nu reprezintă un act oficial...*”.

Deci, tabelul de pontaj nu subscie noțiunea de document oficial în sensul obiectului material al infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal.

În același timp, comparând acțiunea de „introducere a datelor vădit denaturate” cu cele 4 modalități alternative ale laturii obiective a componenței prevăzute la art. 361 Cod penal, se atestă că aceasta nu se regăsește în niciuna dintre acestea.

Totodată, interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise.

Mai mult, sentința de condamnare a instanței de fond este adoptată peste termenul de prescripție stabilit de lege, fiind una ilegală.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Cahul din 21 decembrie 2020, apelurile au fost admise, instanța dispunând: „*Se casează în latura penală sentința, prin care Munteanu Mihail a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale ceea ce constituie 25.000 lei.*

Se rejudecă cauza în această parte cu pronunțarea unei noi hotărâri, după cum urmează.

În privința lui Munteanu Mihail, recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, se încetează procesul penal pe temeiul intervenirii termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

În rest, sentința se menține.”

Instanța de apel a reținut că, instanța de fond **nu a stabilit în deplină măsură circumstanțele de fapt și de drept**, iar **aplicarea eronată** de către prima instanță a legii, **soldată cu judecarea eronată** a cauzei, determină necesitatea casării sentinței în latura penală, rejudecarea în această parte și pronunțării unei noi hotărâri.

Astfel, **instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia că probele administrate în cadrul cercetărilor judecătorești au confirmat vinovăția inculpatului** în săvârșirea faptei incriminate.

Potrivit art. 30 Cod penal, **infracțiunea prelungită se consumă din momentul săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni infracționale**.

Conform art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

În conformitate cu art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, *cu liberarea de răspundere penală* în cazul expirării termenului de prescripție.

Ultima acțiune în fapta imputată inculpatului a avut loc în 30.03.2018, respectiv, au trecut mai mult de 2 ani, prin urmare, infracțiunea este prescrisă și atrage *încetarea* procesului penal, iar inculpatul *se liberează de pedeapsa penală* prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal, în temeiul expirării termenului prescripției răspunderii penale.

În același timp, conform pct. 1 din Anexa la dispoziția nr. 1 din 18.03.2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17.03.2020 (17 martie -15 mai 2020), termenul de prescripție în speță a fost suspendat până la expirarea stării de urgență.

Deoarece, ultima acțiune în fapta imputată inculpatului a avut loc pe 30.03.2018, respectiv termenul de prescripție a răspunderii penale urma să expire la 30.03.2020, însă dat fiind că starea de urgență a expirat la 15.05.2020, *termenul de prescripție a fost reluat și expiră la 29.05.2020*.

5. Procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat că potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de răspundere penală în cazurile expirării termenului de prescripție.

Art. 389 alin. (6) Cod de procedură penală prevede că la adoptarea sentinței de condamnare cu liberarea de pedeapsă sau, după caz, sentinței de condamnare fără stabilirea pedepsei, instanța argumentează în baza căror temeuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată.

Deci, încălcând prezumția de nevinovăție și dreptul la un proces echitabil, prescris la art. 6§2 din CEDO, nu este posibil de dispus încetarea procesului constatând prescripția în cazul când inculpatul nu-și recunoaște vinovăția în comiterea infracțiunii.

Mai mult, potrivit art. 285 alin. (7) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale și liberarea persoanei de răspundere penală nu pot avea loc contrar voinței acesteia ori a reprezentantului legal, inclusiv în cazul cererii de reabilitare a persoanei decedate. În acest caz, urmărirea penală continuă.

Or, inculpatul nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii imputate și nu și-a expus în mod expres opțiunea privind încetarea urmăririi penale sau liberarea de răspundere în temeiul expirării termenului de prescripție, apărarea insistând asupra nevinovăției acestuia. Prin urmare, instanța de apel nu putea dispune încetarea procesului penal.

Totodată, motivarea soluției instanței de apel contrazice dispozitivul hotărârii.

Astfel, în descriptivului deciziei instanței de apel este indicat că: „Ultima acțiune în fapta imputată inculpatului a avut loc la 30.03.2018, respectiv, au trecut mai mult de 2 ani, prin urmare, infracțiunea este prescrisă și atrage după sine încetarea procesului penal, iar inculpatul se liberează de pedeapsa penală prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal, în temeiul expirării termenului de prescripție”

Iar potrivit dispozitivului deciziei: „în privința lui Munteanu Mihail recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal se încetează procesul penal pe temeiul intervenirii termenului de prescripție de atragere la răspundere penală”.

Pe lângă aceasta, norma de drept ce reglementează intervenirea termenului de prescripție a tragerii la răspundere penală, de liberarea de pedeapsa penală și soluția ce urmează a fi adoptată de instanțele de judecată (art. 389 alin. (4) pct.3) Cod de procedură penală), aplicată în hotărârea atacată contravine unor hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție în decizia nr. 1ra-329/20 din 26.05.2020 în privința lui Boicenco A. și decizia nr. 1ra-2085/2020 din 17.11.2020 în privința lui Ababi C.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 16) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocata Galina Reșulschi, în care solicită casarea deciziei menționate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Recurenta a menționat că instanța de fond nu a indicat prin ce probe se confirmă vinovăția inculpatului.

Ori, probele acușării nu demonstrează vinovăția inculpatului, și anume, că a cunoscut cu certitudine despre absența angajaților la serviciu. Acesta nu a avut nicio înțelegere, nu a săvârșit fapta cu intenție sau ar fi urmărit scopul falsificării actelor, după cum i se incriminează, iar martorii audiați au confirmat că inculpatul nu a cunoscut despre lipsa lor la serviciu, mai mult, nicio probă cercetată în cadrul ședinței de judecată nu demonstrează vinovăția lui.

Astfel, în acțiunile inculpatului nu au fost întrunite elementele infracțiunii prevăzute la art. 361 alin. (1) Cod penal, deoarece acesta nu a urmărit și nu a beneficiat de niciun interes material.

Conform Hotărârii Plenului CSJ privind sentința judecătorească nr. 5 din 19.06.20-5, vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul când instanța de judecată, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetând nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind interpretate în favoarea inculpatului și în limita unei proceduri legale.

Însă, instanța nu a dat apreciere declarațiilor martorilor și nu s-a expus asupra tuturor elementelor componenței de infracțiune.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază

soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, când acesta este expus neclar.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. În corespundere cu art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea. Conform art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței contestate (*pct. 2. din decizie*), instanța de fond:

a) doar a trecut în revistă dovezile cercetate, însă nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept invocate în rechizitoriu, nespecificând motivele pentru care a admis unele probe și a respins alte probe din cele administrate, pe fiecare episod infracțional în parte, neindicând motivele pentru care a respins versiunile și probele apărării.

Ori, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar;

b) a calificat neclar acțiunile inculpatului și conform calificativelor din art. 361 alin. (1) Cod penal - ***indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare***, omițând că acestea, potrivit dispoziției normei vizate, se referă la o altă componentă a infracțiunii - *confecționarea sau vânzarea imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții, organizații*, circumstanțe de fapt neimputate inculpatului prin rechizitoriu;

c) a omis să aprecieze circumstanțele de fapt și de drept ale speței și prin prisma deciziei Curții Supreme de Justiție nr. 4-1ril-2/2014 din 20.03.014, la examinarea recursului în interesul legii cu privire la determinarea modului unitar de interpretare și aplicare a prevederilor art. 361 alin. (1) Cod penal.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor judecând examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 60 alin. (1) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua ***săvârșirii infracțiunii*** a expirat termenul de prescripție. Potrivit art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită și constatată printr-o ***hotărâre judecătorească de condamnare definitivă***. Potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), (6) Cod de procedură penală, ***sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată*** prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. ***Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție***. La adoptarea sentinței ***de condamnare cu liberarea de pedeapsă***, instanța argumentează în baza căror temeieri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate ***constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală***, categoria și mărimea pedepsei

aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, **dar îl liberează de pedeapsă** pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, rejudecând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, și, repetându-le întocmai, indicând neclar și divergent în descriptiv că: „...instanța de fond **nu a stabilit în deplină măsură circumstanțele de fapt și de drept, iar aplicarea eronată de către prima instanță a legii, soldată cu judecarea eronată a cauzei, determină necesitatea casării sentinței în latura penală, rejudecarea în această parte și pronunțării unei noi hotărâri...**, astfel, **instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia că probele administrate în cadrul cercetărilor judecătorești au confirmat vinovăția inculpatului în săvârșirea faptei incriminate...**”, nu a desființat total sentința, cu rejudecarea cauzei potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând, în dispozitiv, parțial o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) concluzia divergentă că: „**potrivit art. 30 Cod penal, infracțiunea prelungită se consumă din momentul săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni infracționale..., ultima acțiune în fapta imputată inculpatului a avut loc în 30.03.2018..., dat fiind că starea de urgență a expirat la 15.05. 2020, termenul de prescripție a fost reluat și expiră la 29.05.2020**”, nu a fost raportată sub nicio formă, în drept și în fapt, și la calificativul incriminat inculpatului - **folosirea documentelor oficiale false**;

c) concluzionând sumar și divergent că: „**în conformitate cu art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție..., prin urmare, infracțiunea este prescrisă și atrage încetarea procesului penal, iar inculpatul se liberează de pedeapsa penală...**”, nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, enunțată supra (*art. 389 alin. (4) pct. 3) CPP*).

Ori, este absolut neclar ce fel de sentință a pronunțat - de încetare a procesului penal pe motive de reabilitare, nereabilitare, sau o sentință de condamnare, în descriptivul și dispozitivul hotărârii adoptate fiind prezente elementele ambelor categorii de asemenea hotărâri judiciare, care prin esența lor se exclud reciproc;

d) în dispozitiv a hotărât inițial că: „**Se casează în latura penală sentința, prin care Munteanu Mihail a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale ceea ce constituie 25.000 lei. Se rejudecă cauza în această parte cu pronunțarea unei noi**

hotărâri”, apoi s-a contrazis dispunând că: „În privința lui Munteanu Mihail, *recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, se încetează procesul penal ... În rest, sentința se menține.*”, nefiind clar ce a casat și ce a menținut din sentința contestată.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar, și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

d e c i d e:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari și de avocata Galina Reșulschi, casează total decizia Curții de Apel Cahul din 21 decembrie 2020, în privința inculpatului Munteanu Mihail XXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 21 mai 2021.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico